

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Oproep Excellentiefonds

Alle leerlingen in het Vlaamse secundair onderwijs moeten hun excellentie en ambitie kunnen uitstralen. Vandaag worden er reeds wedstrijden en olympiades georganiseerd om deze excellentie uit te dragen, maar deze zijn in de praktijk vaak gericht op leerlingen uit het algemeen secundair onderwijs, of zijn versnipperd over verschillende sectoren. Een groot potentieel aan leerlingen en (zichtbaarheid van) competenties blijft onbenut in deze initiatieven. Vlaanderen wil voor dit soort prestigieuze initiatieven een oproep voor een Excellentiefonds lanceren ter aanvulling van nieuwe en bestaande wedstrijden en 'olympiades'.

Het Excellentiefonds richt zich tot beroepsfederaties, bedrijven, onderwijsverstrekkers en andere organisaties. Het Excellentiefonds beoogt:

- het versterken van arbeidsmarktgerichte BSO-opleidingen en de TSO/KSO-opleidingen met dubbele finaliteit;
- het introduceren van nieuwe wedstrijden in het leerplichtonderwijs (secundair en basisonderwijs);
- het opschalen van de bestaande wedstrijden/olympiades.

Verder bestaat ook de mogelijkheid om een organisatie te ondersteunen die voorziet in één olympiade of wedstrijd, een heuse Lage Landencompetitie, gericht op deelnemers uit Nederland en Vlaanderen uit arbeidsmarktgerichte opleidingen.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: leerplichtonderwijs

Beleidsdoelstellingen:

- Bevorderen van excellent onderwijs;
- Verhogen waardering van opleidingen, vooral deze met een arbeidsmarktfinaliteit en met een dubbele finaliteit.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De inspecteur van financiën gaf op 2 maart 2023 een gunstig advies (KS/2023000737) aan de oproep, onder voorbehoud van de herverdeling van de nodige middelen vanuit de AGODI-provisie.

De inspecteur gaf enkele bemerkingen, zo diende in de oproep mee te worden opgenomen dat de aanvraag en uitvoering in het Nederlands dient te gebeuren. Verder werd ook in het voorstel van beslissing opgenomen dat de uiteindelijke besluiten voor financiële ondersteuning via de Vlaamse Regering zullen worden toegekend.

De inspecteur formuleert ook bedenkingen bij de afwezigheid van een maximumbudget per projectaanvraag. De inspecteur geeft hierbij het voorbeeld:

“Hoe bvb. een inhoudelijk zeer sterke projectaanvraag met een hoog gevraagd budget zich zal verhouden tot een inhoudelijk minder sterke projectaanvraag maar met een lager gevraagd budget is de IF niet helemaal duidelijk.”

Een maximum plafond zal weinig soelaas bieden voor deze uitdaging. Ook dan blijven relatief grote discrepanties wat betreft het aangevraagde budget mogelijk. Het is net de rol en taak van een jury om binnen het geheel van voorstellen met voldoende kwaliteit en die voldoen aan alle voorwaarden, een keuze te maken. Het zal ook aan de jury zijn om deze keuze, die ze voorlegt aan de bevoegde Minister, te motiveren.

De Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, gaf het begrotingsakkoord op 27 maart 2023, onder voorwaarden:

- De budgettaire impact wordt opgevangen binnen de beschikbare kredieten van de onderwijsbegroting en zal niet leiden tot een meervraag;
- De nodige middelen voor de geselecteerde projecten worden herverdeeld vanuit de AGODI-provisie;
- Bij het opstellen van het Besluit van de Vlaamse Regering dat de toekenning regelt zal rekening gehouden worden met de minimale subsidievereisten zoals bepaald in artikel 76/2 van de VCO;
- De projecten worden per begrotingsjaar vereffend volgens de geleverde prestaties.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Een sterk Vlaams onderwijs heeft een emancipatorische functie voor alle leerlingen. Daarvoor is kwaliteitsvol en excellent onderwijs de sleutel. Deze legislatuur werd hiervoor al op verschillende fronten ingezet, zoals voorzien in het regeerakkoord.

Daartoe werd ook de **Commissie Beter Onderwijs** opgericht. Een van de adviezen die de commissie onder het voorzitterschap van Philip Brinckman prominent naar voor schoof was dat het technisch en het beroepsonderwijs meer maatschappelijke waardering verdient.

De hele samenleving heeft baat bij een positievere benadering van de arbeidsmarktgerichte BSO-opleidingen en de TSO/KSO-opleidingen met een dubbele finaliteit: technische en beroepsgerichte opleidingen zijn een belangrijke springplank voor een grote groep jongeren en leveren een onmisbare bijdrage tot de economie en de samenleving. Toch ervaren veel leerlingen en leerkrachten deze waardering niet.

De commissie adviseerde dan ook om deze maatschappelijke waardering te stimuleren door de lancering van prestigieuze wedstrijden –naar analogie met de olympiades die zich voornamelijk op het algemeen secundair onderwijs (ASO) richten:

“De maatschappelijke waardering en de perceptie kunnen alvast een boost krijgen door de organisatie en bijhorende media-aandacht van specifieke wedstrijden voor leerlingen met een technische en beroepsgerichte opleiding en vorming. Het prestige van bepaalde studierichtingen met veel (klassieke) talen, wiskunde en wetenschappen wordt nog versterkt

door allerlei Olympiades, al dan niet met een internationale uitstraling (en reizen) zoals de Wiskunde-Olympiade, Olyfran, de Cicero- en Plato-wedstrijden en allerlei Vlaamse olympiades voor wetenschappen (chemie, biologie, fysica, natuurwetenschappen en aardrijkskunde). De vakbekwaamheid en excellentie van arbeidsmarktgerichte tso/bsc-leerlingen moet op evenveel uitstraling kunnen rekenen. Er moet dan ook onderzocht worden op welke manier gerenommeerde bedrijven, maar ook kleine zelfstandigen wedstrijden kunnen uitschrijven voor jongeren uit de arbeidsmarktgerichte studierichtingen. De wedstrijden moeten op evenveel belangstelling kunnen rekenen van het beleid, de ondernemers en de media.” (zie [advies 15](#)).

Verder wijst de commissie ook op het watervaleffect:

“Het gebruik van woorden als ‘naar een lagere richting afzakken’ en ‘het watervaleffect’ doen onrecht aan kinderen die zagezegd in een minder cognitieve richting zitten. Zo hou je immers de perceptie in stand van ‘beter’ versus ‘minder belangrijk.’” (advies 30).

Wedstrijden en olympiades kunnen mee die perceptie keren en het maatschappelijk belang van deze opleidingen in de kijker zetten. Op deze manier overtuigen we leerlingen tot een positieve studiekeuze voor zo'n opleiding.

Ook voor andere opleidingen binnen het leerplichtonderwijs, in het ASO of KSO en voor het basisonderwijs (leergebieden 'Wetenschappen en techniek' of 'Mens en maatschappij'), bestaat er nog potentieel voor dergelijke wedstrijden: zowel in het verder uitbouwen van bestaande initiatieven als in het opzetten van nieuwe wedstrijden of olympiades in onderbelichte vakgebieden of disciplines. Ook hier is het van belang om de ambitie in ons onderwijs te stimuleren en voldoende uitdaging te voorzien, zie ook [advies 13](#) van de commissie.

Vlaanderen wil voor dit soort prestigieuze initiatieven een oproep voor een Excellentiefonds lanceren ter aanvulling van nieuwe en bestaande wedstrijden en 'olympiades'. Het Excellentiefonds richt zich tot beroepsfederaties, bedrijven, onderwijsverstrekkers en andere organisaties. Het fonds ondersteunt wedstrijden of olympiades die leerlingen uitdagen om binnen hun vakgebied of sector (bvb. zorg, bouw, taal...) het beste van zichzelf te geven. Het Excellentiefonds is er zowel om bestaande initiatieven te versterken, als om nieuwe initiatieven mogelijk maken.

Verder bestaat ook de mogelijkheid om een organisatie te ondersteunen die voorziet in één olympiade of wedstrijd, een heuse Lage Landencompetitie, gericht op deelnemers uit Nederland en Vlaanderen uit arbeidsmarktgerichte opleidingen.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het fonds voorziet in 1.500.000 euro aan financiële ondersteuning voor initiatiefnemers van wedstrijden en olympiades.

De financiële ondersteuning wordt toegekend op basis van een competitieve projectoproep.

De middelen voor het Excellentiefonds zullen herverdeeld worden naar FB0-1FGD2GN-WT, 1FG322. Het advies IF werd gevraagd onder voorbehoud van herverdeling van de middelen.

De middelen kunnen aangewend worden tijdens de periode van 1 september 2023 tot en met 31 augustus 2024. Het bedrag wordt in schijven toegekend:

- 70% bij de start;

- 30% na de goedkeuring door de afdeling Leerplicht van het Departement Onderwijs en Vorming van de inhoudelijke en financiële rapportering;

Dubbele financiering is niet mogelijk. De oproep richt zich op nieuwe of aanvullende initiatieven. De oproep voorziet daarvoor in de mogelijkheid om gegevens uit te wisselen, onder meer met het Vlaams Departement Economie, Wetenschap en Innovatie en met het Departement Werk en Sociale Economie die nu al een enkele soortgelijke initiatieven financieren.

De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 2 maart 2023.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting van 27 maart 2023

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op het personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4 VERDER TRAJECT

De oproep zal gelanceerd worden en zal onder andere via schooldirect gecommuniceerd worden. Er volgt ook een gerichte communicatie richting de VLOR en SERV met een oproep om dit initiatief bekend te maken bij alle relevante actoren en stakeholders.

De deadline voor het indienen van de projectvoorstellen is 21 mei 2023. Hierna volgt een ontvankelijkheidscheck. De projecten worden beoordeeld door een jury. De jury bestaat uit leden van het departement onderwijs en vorming, het departement EWI en/of het departement WSE en externe experts met expertise op het vlak van technische en beroepsopleidingen. De jury beoordeelt de projecten zoals beschreven in de oproep en legt een selectie voor aan de Minister. De jury kan in dialoog gaan met de aanvrager om de begroting aan te passen. De jury heeft ongeveer één maand de tijd hiervoor.

De uiteindelijke toekenning van de middelen wordt vastgelegd bij Besluit van de Vlaamse Regering. Deze beslissing van de Vlaamse Regering voor het toekennen van de financiële ondersteuning wordt voorzien voor het zomerreces.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. Haar goedkeuring te verlenen aan de oproep Excellentiefonds;
2. De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand te gelasten de oproep te lanceren;

3. De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand te galasten de uiteindelijke besluiten voor de toekenning van de financiële ondersteuning ter goedkeuring te agenderen op een volgende Vlaamse Regering.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS